

Adressjakten som kapar systemet

En folkbokföringsadress är nyckeln till samhället. Men den svarta bostadsmarknaden låser människor ute. Vi har mött göteborgarna som betalar för en adress där de inte ens bor.

GÖTEBORG Din adress är där du bor. Det utgår både lagen, folkbokföringssystemet och samhällsplaneringen ifrån.

Men så ser inte verkligheten ut. Att bo är nämligen inte nödvändigtvis det samma som att ha en adress i bostads-krisens Göteborg.

Hem & Hyra har granskat handeln med folkbokföringsadresser, som pågår under myndigheternas radar.

Köparna bor ofta svart. Om värden får veta det ryker lägenheten. Därför kan de inte skriva sig där de bor. I stället måste de ordna en annan folkbokföringsadress. Den är nyckeln till ett personnummer och stora delar av samhällsutbudet.

Lösningen blir ofta att betala.

– Jag betalar 1 000 kronor varje månad för adressen. Han som har den vill tjäna pengar på det. Han tycker att han är bra på att messa och ringa när det kommer post. Priset beror lite på var man hittar en adress. En kompis till mig betalar 500, säger en av de köpare som vågar berätta. Han vet att han bryter mot lagen.

– Men vad ska jag göra? Ingen myndighet kan hjälpa mig med lägenhet. Ska jag bo på gatan? Vart ska jag ta vägen? Skatteverket uppskattar att ungefär 200 000 personer är felaktigt skrivna

inom Sveriges gränser. Hälften har sin adress här, men bor utomlands.

Den andra halvan bor här, men saknar fast bostad eller vill leva dolt av andra skäl. Siffran är mycket osäker. Här döljer sig adresshandeln. Ingen kan svara på hur utbredd den är.

Men det kortslater samhällsplaneringen när man inte vet hur många som bor i ett område.

– Det är sannolikt vanligare att den som är ny i Sverige köper adresser, eftersom bostadssituationen generellt är sämre för den som är nyanländ. Det är livssituationen som driver det felaktiga beteendet och inte tvärt om, säger Skatteverkets expert Tobias Wijk.

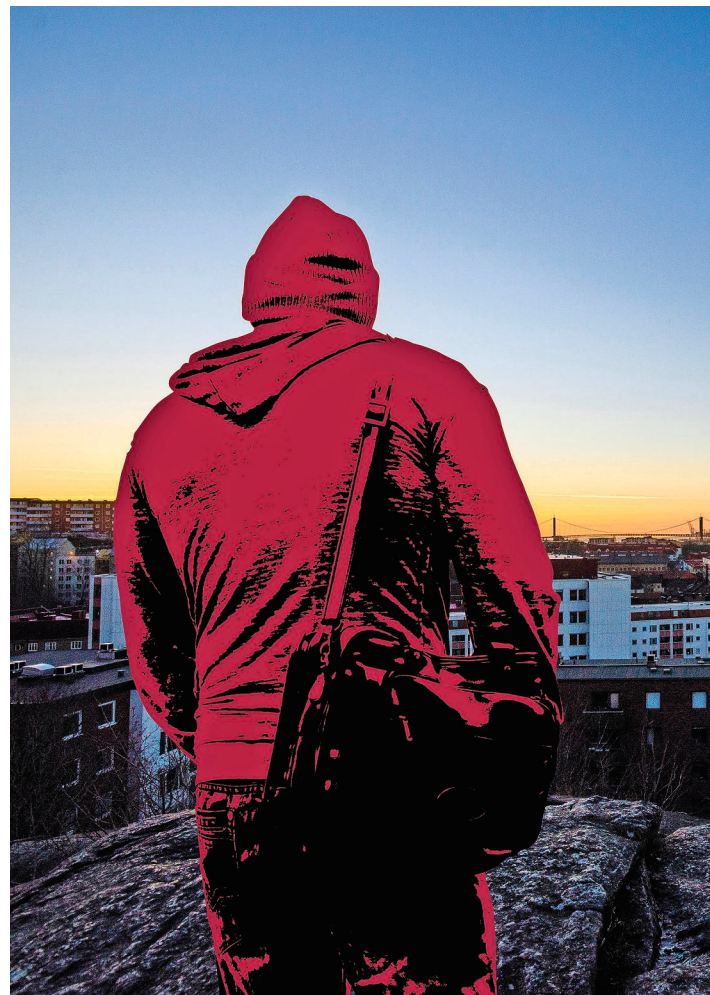
"Det är livssituationen som driver det felaktiga beteendet och inte tvärt om."
Tobias Wijk

Majoriteten som handlar med adresser är inga grova brottslingar. Men de göder ett system som utnyttjas hårt av organiserat kriminella. Sedan 1 juli 2018 kan folkbokföringsbrott ge böter eller fängelse i upp till två år. Men rättsväsendet har svårt att hålla jämna steg. Brotten är svåra att bevisa.

Dessutom har varken köpare eller säljare intresse av att prata med polisen. Det säger Magnus Lindegren, chef för polisens bedrägerisektion i Västsverige.

– Vi litar ju på våra system. Folkbokföringen är en del av det. Här i Sverige är vi öppna och ska tro gott om folk. Och det utnyttjas ☹

ANNA KARIN LÖWENDAHL
ANNA RYTTERBRANT

Nödvändigt. Göteborgaren Hassan hyrde svart och fick därför inte för att inte socialtjänsten skulle omhänderta hans lillebror. Han valde

Köpte adresser för

500

kronor är ett vanligt pris för att få ha sitt namn på någon annans brevlåda

Att bo svart och köpa adresser var enda lösningen för Hassan i Göteborg. Annars hade resan som nästan dödade hans lillebror varit förgäves.

GÖTEBORG De tre bröderna har just fått uppehållstillstånd och flyttat till Göteborg när mobilen ringer. Det är socialsekreteraren från deras ankomstkommun i Småland. Hon vill att lillebror, 14 år, ska ha en stabil adress och bo med förstahandskontrakt. Annars måste han placeras i familjehem.

– Det var det allra, allra största hotet. Att de skulle ta min lillebror ifrån mig, säger storebror som vi kan kalla Hassan.

Han har redan förstått hur viktigt det är att snabbt börja jaga både bostad och jobb för att få fäste i Sverige. Det är därför han har sökt sig till en storstad.

– Om du följer systemet behöver du minst tio år för att etablera dig här. Men jag flydde inte över Medelhavet för att sitta vid sidan om samhället.

Lillebror var nära att drunkna under

Så funkar folkbokföring

- ☛ Folkbokföringen är den grundläggande registreringen av alla som bor i Sverige.
- ☛ Grundregeln är att du ska vara skriven där du bor. Du anses bo där du oftast sover.